בשטרי הקנאה. שמקנה לו נכסיו מהיום הין ילוה הין לא ילוה יגבה ממן לאחר זמן מהיום: **מי** רבי. דבשטרי דלמא הקנאה לא עבידי דכתבי אלא משום הכי כן רלו הלוות המעות, מתני' דקתני כו': כי ליכא מלוה בהדיא. וטעון מעות בפניהם לא כתבינן: **תניא** כותבין שטר לוה בלא מלוה. אפילו בשטר דלמא הקנאה הוא כתבינן, מתניתין כיון דנפל מלוה בהדיא לא כתבינן: **רב אסי** אע"ג דשטרי דלמא הקנאה כי ליכא מלוה בהדיא לא כתבינן, מתניתין כיון דנפל אחרע ליה וחיישינן דלמא אקרי וכתוב *אביו אמרי עדין בחתומיו זכין לו, ואפילו שטרי דלמא הקנאה, משום דקשיא ליה כיון דאמרת בשטרי דלמא הקנאה כי ליתיה למלוה בהדיה לא כתבינן, מתניתין כיון דנפל מלוה בהדיה לא כתבינן, ואלא הא דתנן* מצא גיטי נשים ושטרורי עבדים, דייתיקי, מתנה, ושוברים הרי זה לא יחזיר שמא כתובים היו ונמלך עליהם שלא ליתנם וכי נמלך עליהם מאי הוי והא אמרת עדין בחתומיו זכין לו; הני מילי היכא דקא ממו לידיה, אבל היכא דלא ממו לידיה לא אמרינן ואלא מתניתין דקתני מצא שטרי חוב אם יש בהם אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא בשחייב מודה, ומשום שמא כתב ללות בניסן ולא לוה עד תשרי, בשלמא לרב אסי דאמר בשטרי אגנייתא, מוקי לה בשטרי דלאו אקנייתא, אלא לרבי אמי דאמר עדין בחתומיו זכין לו מאי איכא למימר? אמר לך אביי מתני' היינו טעמא – דתניא לפרעון ולקנוניא, ולשמואל דאמר *לא חיישינן לפרעון ולקנוניא מאי איכא למימר? הניחא אי סבר לה כרב אסי דאמר בשטרי דלאו הקנאה מוקי (ו) מתניתין בשטרי דלאו הקנאה, אלא אי סבר כאביי דאמר עדין בחתומיו זכין לו מאי איכא למימר? שמואל מוקי למתניתין כשאין חייב מודה, אי הכי, כי אין בהן אחריות נכסים אמאי יחזיר? גדי דלא גבי מן משעבדי, גבוני חרי מגבי גבי? שמואל לטעמיה דאמר שמואל אומר היה רבי מאיר שטר חוב שאין בו אחריות נכסים אין גובה לא ממשעבדי ולא מבני חרי, וכי מאחר שאינו גובה אמאי יחזיר? אמר רבי נתן בר אושעיא *לצור על פי צלוחיתו של מלוה, ונהדריה לדו ללוה לצור על פי צלוחיתו של לוה? הוא דאמר*

אביי אמר עדיו בחתומיו זכין לו. מכלן קשה לרש"י דריש מסכת לחם הפנים (דף ב. ושם ד"ה נשפרות) דתנן בחמד בניסן לחם הפנים למלכים ומפרש בגמרא דנפקא מינה לשטרי חוב המוקדמים ופרש"י שחם לו קבעו יום לתחלת שנת המלך חלת כל מלך לפי מה שעומד פעמים שחין להכתין כגון חם כתב בו בכסלו בשנת ג' למלך וכתו עדיה ואמרו כשחתמו בו לא ראינו שהלוהו חלת מלכותו בו' אמר הלוה לנו מחמו כאותה שנמצינו כותבין שטר לוה חע"פ שחין מלוה עמו אבל ראינו שהלוהו אותה מלוה בחמוז בשנת ג' למלך וחין חנו יודעים חם קודם לכן חו לחחרי כן שחין חנו יודעים מתי עמד המלך חם בין *חמוז לכסלו שנת ג' למלך וחין חנו יודעים חם קודם לכן חו לחחרי כן שחין חנו יודעים מתי עמד המלך חם בין כסלו לחמוז שלפניו ושני. רש"י

תרגיר

ג' רש"י בין כסלו לחמוז שלפניו ושני. רש"י

מקנה

רבינו חננאל

מלוה עמו ניחוש שמא כתב ללות ולא לוה. ופריק רב אשי בששרי הקנאה דהא שיעבד נפשיה בחליפין ולא חיישי' לנתינת המעות אלא נשתעבד מעידנא דחתא דקנו מיניה בחליפין. אביי אמר עדיו בחותמיו זכין לו פי' כיון שאמר לוה לעדים העידו עלי שיש לפלוני עלי כך וכך וכתבו ששר בזה וחתמו בו וכו' מלוה ואע"פ דנפיק ששרא מידא דמלוה אבל אי לא נפיק ששרא מתותי ידיה דמלוה חיישינן דלמא אכתי לא ממא לידיה דמלוה ומתני' דאוקימנא בשחייב מודה דאחי שפרא מהחיא שעתא דנכתב ומינה נפל. אמר לך אביי כי הא גונא בדלא נקיט ששרא מתותי ידיה דמלוה חיישינן לקנוניא ומשום הכי לא חיישינן בהודאת דלוה. ולא אשכחן פירכא לא להא דאביי ולא להא דרב אשי והדרייתו בעיון דממא ששרא בידא דמלוה. והא דר' יוחנן לא הוי להו תיובתא דיוסל רב אשי למימר לא אמר ר' יוחנן אלא בשטרי דלאו אקנייתא ולאביי נמי לא הויא תיובתא דהא לרבי דר' יוחנן שייכי. מיהו סוגיא דשמעתין כר' יוחנן סלקא דאמר מחלוקת בשחייב מודה ר"מ דאמר יחזיר סבר שאין בו אחריות נכסים לא נבי ממשעבדי מבני חרי הוא דבבי ובין דמודה ליה ליכא למיחש הלכך יחזיר. ורבנן סברי נבי אפי' ממשעבדי הלכך לא יחזיר דחיישינן לקנוניא אבל בשאין חייב מודה דברי הכל לא יחזיר דחיישינן לפרעון והניא בהדיא בוחיה. שמואל מוקי לה לטולה מתני' בשאין חייב מודה אבל בשחייב מודה דברי הכל יחזיר כי עדיו בחתומיו

מקנה

סימן נה סעיף ג' אומנם יש מי שחולק וסבור שאפילו בשחייב מודה אין יכול לגבות ממשעבדי מבני חרי ואין הלכה כן

קיא א מיי' פכ"ד מהל' מלוה ולוה סל"ו ס ועיין מ"מ שסיים בב"ש סמג עשין עד טוש"ע מ"מ סי' נע סעיף יג:

קיב ב מיי' פי"ח מהל' תלוידה הל' ו סמג עשין עד טוש"ע מ"מ סי' סס סעיף ו: